

Vreemde onderwatergeluiden bleken scheten van haringen. 'De Zweedse marine haalde opgelucht adem.'

Anale akoestiek

Haringen communiceren door het laten van winden en countrymuziek op de radio verhoogt het aantal zelfmoorden. Gisteravond zijn de Ig Nobel-prijzen uitgereikt.

Gisteravond werden in het statige Sanders theater van de Harvard Universiteit voor de veertiende keer de Ig Nobel-prijzen uitgereikt aan onderzoekers die met hun prestaties 'mensen eerst aan het lachen maken en daarna aan het denken zetten'. Dat is het enige criterium volgens Marc Abrahams, geestelijkvader van de Igs en redacteur/uitgever van het Amerikaanse satirische wetenschapsmagazine *Annals of Improbable Research*. De tien Ig Nobel-prijzen volgen min of meer dezelfde categorieën als de serieuzere Nobelprijzen waar we vanaf volgende week uit Stockholm van zullen horen. Tekenend voor het gewicht en de populariteit van de tegenhanger uit Harvard is het feit dat echte Nobelprijswinnaars de Igs fysiek overhandigen.

De geneeskundeprijs ging naar Steven Stack en James Grundlach (VS) voor hun geruststellende studie naar *The Effect of Country Music on Suicide*. Natuurlijk! Wie pakt er geen touw en zoekt onmiddellijk een haak in het plafond wanneer je die naargeestige teksten over huwelijkse ontrouw, alcoholmisbruik en vervreemding aanhoort? Lees maar na -peer reviewed- in *Social Forces* 71(1): 211-218; hoe meer radiozendtijd voor country muziek, des te hoger het aantal zelfmoorden onder (blankel) Amerikanen.

De prijs voor de natuurkunde werd uitgereikt aan Ramesh Balasubramaniam en Michael Turvey (Canada en VS) voor het exploreren en ontrafelen van de (multisegmentale)

dynamiek van het hoelahoepen, zoals gepubliceerd in *Biological Cybernetics* 90(3): 176-190.

De scheikundeprijs ging naar de Coca-Cola Company in Groot-Brittannië, voor - en ik reproduceer nu letterlijk de prachtige officiële citatie 'for using advanced technology to convert liquid from the River Thames into Dasani, a transparent form of water, which for precautionary reasons has been made unavailable to consumers.' Hiermee haalt de Ig Nobel Board of Governors stevig uit naar de fabrikant van het nieuwe (en inmiddels uit de handel genomen) gebottelde water 'Dasani' dat ordinair kraanwater met een te hoog gehalte kankerverwekkend bromaat bleek te zijn. Coca-Cola schitterde donderdagavond overigens door afwezigheid.

De biologieprijs is de afgelopen jaren stevast de laatste in rij en daarmee klapper van de ceremonie. Ook dit jaar laten biologen zich weer van hun beste kant zien met origineel en verrassend onderzoek. Lawrence Dill, Magnus Whalberg en Hakan Westerberg, uit respectievelijk Canada, Denemarken en Zweden werden gelauwerd op basis van twee publicaties die - onafhankelijk van elkaar - aantonen dat haringen communiceren middels het laten van winden (*Biology Letters* 271: 95-97 en *Aquatic Living Resources* 16: 271-275). Whalberg en Westerberg vertrouwden mij toe dat zij in eerste instantie geheim onderzoek deden naar de bron van vreemde onderwatergeluiden in Zweedse territoriale wateren die altijd aan (Russische) onderzeeërs waren toegeschreven. Het bleek om haringen te gaan die massaal gas via de anale opening lieten ontsnappen. 'De Zweedse Marine haalde opgelucht adem' aldus de kersverse Ig Nobel-prijswinnaar Magnus Whalberg. ●

*Kees Moeliker, Natuurmuseum Rotterdam
winnaar van de Ig Nobel biologie in 2003*